

PRESSITEADE nr 45/25

Luxembourg, 8. aprill 2025

Euroopa Kohtu otsus kohtuasjas C-292/23 | Euroopa Prokuratuur (menetlustoimingute kohtulik kontroll)

Euroopa Prokuratuuri menetlustoiminguid, mis võivad mõjutada neid vaidlustavate isikute õiguslikku olukorda, peab olema võimalik kohtulikult kontrollida

See kontroll ei pea siiski tingimata toimuma otsese kaebuse esitamise vormis, tingimusel et see hõlmab asjaomase isiku õiguste ja vabaduste järgimise kontrollimist

Euroopa Prokuratuuri menetlustoiminguid, mis võivad mõjutada neid vaidlustavate isikute õiguslikku olukorda, peab olema võimalik kohtulikult kontrollida. Selle, kas tegemist on niisuguse toiminguga, peab konkreetse ja spetsiifilise analüüsi abil kindlaks tegema liikmesriigi kohus.

Selline kontroll peab siiski toimuma otsese kaebuse vormis üksnes siis, kui riigisiseses õiguses on seda liiki õiguskaitsevahend ette nähtud liikmesriigi asutuste analoogse otsuse vahetuks vaidlustamiseks.

Euroopa Prokuratuur on Euroopa Liidu sõltumatu organ, mis vastutab liidu finantshuve kahjustavate kuritegude uurimise ning kuriteo toimepanijatele süüdistuse esitamise ja nende kohtus vastutusele võtmise eest. See organ on korraldatud kahel tasandil: ühelt poolt kesktasandil, mis koosneb Euroopa Prokuratuuri asukohas Luxembourgis asuvast keskasutusest, ja teiselt poolt detsentraliseeritud tasandil, mis koosneb liikmesriikides asuvatest Euroopa delegaatprokuröridest.

Euroopa Prokuratuur viib Hispaanias läbi kriminaaluurimist, mis puudutab liidu toetustega seotud soodustuskelmust. Asja menetlevad Euroopa delegaatprokurörid kutsusid kaks isikut tunnistajatenä välja.

Uurimisele allutatud isikud vaidlustasid ühe tunnistaja väljakutsumise. Kohtunik, kes tagab Hispaanias Euroopa Prokuratuuri uurimismeetmete kohtuliku kontrolli, pöördus Euroopa Kohtusse. Ta märgib, et Hispaania seadus lubab sellist kohtulikku kontrolli ainult teatud sõnaselgelt ette nähtud juhtudel, mille hulgas ei ole tunnistajate väljakutsumist. Ta leiab aga, et see on toiming, mis võib tekitada õiguslikke tagajärgi kolmandatele isikutele. Seetõttu on ta seisukohal, et liidu õiguses¹ ette nähtud kontrolli sellist liiki toimingute üle tuleks teostada selleks, et vältida liidu õigusest tulenevate õiguste põhjendamatut piiramist.

Euroopa Kohus rõhutas oma otsuses, et **liikmesriigi pädeva kohtu** ülesanne on pärast konkreetset ja spetsiifilist analüüsi **kindlaks teha**, kas tunnistajate väljakutsumine võib **mõjutada** uurimisele allutatud isikute **õiguslikku olukorda**. Kui selline mõju on olemas, peab see toiming olema **kohtulikult kontrollitav**.

See ei tähenda aga tingimata, et see **kontroll** peab toimuma **otsese** ja konkreetse **kaebuse** abil. Seda võib kontrollida **ka kõrvalküsimusena**, kui on tagatud õigus tõhusale õiguskaitsevahendile ja õiglasele kohtulikule arutamisele, süütuse presumpatsioon ja kaitseõigused.

Kui aga **liikmesriigi asutuste analoogse otsuse** otseseks vaidlustamiseks **on ette nähtud otsene õiguskaitsevahend**, peab **sama võimalus** kehtima ka **Euroopa Prokuratuuri toimingute** suhtes.

MÄRKUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriikide kohtutel taotleda kohtuvaidluste lahendamisel Euroopa Kohtult liidu õiguse tõlgendamist või liidu õigusakti kehtivuse üle otsustamist. Euroopa Kohus ei lahenda riigisisest kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega on liikmesriigi kohtu ülesanne. Euroopa Kohtu otsus on ühtlasi siduv ka teiste liikmesriikide kohtutele, kes lahendavad sarnast probleemi.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Otsuse [terviktekst ja kokkuvõte](#), juhul kui see koostatakse, on CURIA veebisaidil alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler, ☎ (+352) 4303 3127

Hoiame ühendust!

¹ Nõukogu 12. oktoobri 2017. aasta [määrus \(EL\) 2017/1939](#), millega rakendatakse tõhustatud koostööd Euroopa Prokuratuuri asutamisel.